

KAPITEL 6 BEDÖMNING AV ELEVENS LÄRANDE OCH KUNNANDE

6.1. Bedömningens syften i den grundläggande utbildningen

Enligt lagen⁶³ och förordningen⁶⁴ om grundläggande utbildning har bedömningen av elevens lärande två syften som stödjer varandra. Syftet med bedömningen är att

- handleda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar för självvärdering (formativ bedömning).
- definiera i vilken mån eleven har uppnått målen som ställts upp för läroämnena (summativ bedömning).

Bedömningen i den grundläggande utbildningen fokuserar på lärandet, kunnandet, arbetet och uppförandet.Handledningen och sporrandet i studierna och utvecklingen av elevens färdigheter för självvärdering genomförs med hjälp av formativ bedömning. I vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena ska bedömas summativt.

Vid genomförandet av bedömningens syften ska de allmänna principerna för bedömningen följas. Skolorna ska ha enhetliga principer och förfaringssätt för bedömningen som blir konkreta i skolans bedömningskultur. Utbildningsanordnaren ska följa upp hur bedömningsprinciperna uppfylls i skolorna samt stödja utvecklingen av en enhetlig bedömningskultur.

6.1.1 Formativ bedömning

Syftet med den formativa bedömningen är att handleda eleven i framstegen i studierna i relation till de uppställda målen. Den formativa bedömningen hjälper eleven att förstå sitt eget lärande, uppfatta sina styrkor och utveckla sina arbetsfärdigheter i syfte att nå de mål som ställts upp för läroämnet. Den formativa bedömningen är en del av undervisningen.

Den formativa bedömningen är respons som stödjer och handleder lärandet. Responsen ska hjälpa eleven att förstå målen för läroämnet, att uppfatta sina egna framsteg i relation till de uppställda målen samt hur prestationerna kan förbättras i förhållande till de uppställda målen och kunskapskraven.

Självvärdering och kamratrespons är en del av den formativa bedömningen. Eleverna tränar under lärarens handledning på sina färdigheter i självvärdering och på att ge och ta emot kamratrespons. Dessa färdigheter ska tränas som en del av studierna i alla läroämnena. Självvärderingen och kamratresponsen inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdöme som eleven ska få i läroämnet.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms. Under läsårets gång ska vårdnadshavarna informeras om elevens framsteg i studierna och om hens arbete och uppförande⁶⁵.

⁶³ Lagen om grundläggande utbildning (628/1998) 22 § 1 mom.

⁶⁴ Förordningen om grundläggande utbildning (852/1998) 10 § 2 mom.

⁶⁵ Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

Den formativa bedömningen ska alltid genomföras i syfte att uppnå målen för läroämnena som har ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och preciserats i den lokala läroplanen.

Den formativa bedömningen förutsätter ingen dokumentation.

6.1.2 Summativ bedömning

Syftet med den summativa bedömningen är att beskriva hur väl och i vilken mån eleven har uppnått de mål som ställts upp för läroämnena i den lokala läroplanen.

Den summativa bedömningen ska genomföras åtminstone i slutet av varje läsår och i slutet av den grundläggande utbildningen. Eleven och hans vårdnadshavare ska ändå även under läsårets gång informeras om elevens framsteg i studierna, och om elevens arbete och uppförande.⁶⁶ I slutet av varje läsår ska eleven ges ett läsårsbetyg, för vilket en summativ bedömning ska göras av i vilken mån eleven under det ifrågavarande läsåret har uppnått målen i de läroämnena som ingår i elevens studieprogram. I läsårsbetyget ska även ingå en bedömning av uppförandet.⁶⁷

Den summativa bedömningen ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen. Bedömningen i slutet av läsåret är en summativ helhetsbedömning av hur eleven presterat under hela läsårets gång. Slutbedömningen ska fokusera på de mål som ställts upp för läroämnena när den grundläggande utbildningens lärokurs avslutas.

Målen för läroämnena och principerna för bedömningen ska klargöras för eleverna på ett sätt som är ändamålsenligt med tanke på elevernas ålder. Varje elev ska kunna bilda sig en uppfattning om vad som avses att hen ska lära sig och hur prestationerna bedöms.

Den summativa bedömningen genomförs av läraren som undervisat eleven, eller, om lärarna är många, av lärarna gemensamt.⁶⁸

Läraren ska dokumentera de omdömen av elevens prov på kunnande som inverkar på den summativa bedömningen.

6.2 Allmänna principer för bedömningen

Följande principer för bedömningen ska följas i varje årskurs.

Bedömningen är jämlik

Bedömningen ska i samtliga årskurser grunda sig på likabehandling. Bedömningen som genomförs vid slutet av varje läsår i årskurserna 1–8 och vid slutbedömningen ska grunda sig på de mål som ställts

⁶⁶ Förordningen om grundläggande utbildning 10 §

⁶⁷ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom.

⁶⁸ Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 1 mom.

upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats i den lokala läroplanen. Varje elev ska få veta vad som avses att hen ska lära sig och hur hens lärande och kunnande bedöms. Slutvitsorden ska bildas på lika grunder i hela landet.

Bedömningen förutsätter öppenhet, samarbete och delaktighet

Syftet med bedömningen är att hjälpa eleven att uppfatta hur hen framskrider i studierna. Detta förutsätter kommunikation mellan läraren och eleven och respons för att främja att eleven uppnår målen. Till genomförandet av bedömningen hör att eleverna ges möjlighet att vara delaktiga, att identifiera elevernas styrkor samt att uppmuntra eleverna.

För att genomföra bedömningen förutsätts samarbete både i skolan och mellan skolan och hemmet. Syftet med samarbetet är att klargöra principerna för och förfaringssätten vid bedömningen för vårdnadshavarna. Eleven och vårdnadshavaren ska få tillräckligt med information om elevens lärande, kunnande, arbete och uppförande.⁶⁹ Eleven och vårdnadshavaren har rätt att få information om grunderna för bedömningen och hur de har tillämpats i bedömningen av eleven.⁷⁰

Bedömningen är systematisk och ändamålsenlig

Bedömningsförfarandena ska planeras som en logisk helhet och man ska försäkra sig om att principerna för bedömningen är enhetliga i skolan. Bedömningen ska genomföras både under läsårets gång och vid slutet av läsåret. Bedömningen ska endast fokusera på det som har ställts upp som mål i den lokala läroplanen. Läraren ska genomföra bedömningen utgående från prov på kunnande.

Elevernas prestationer ska inte jämföras med varandra. Bedömningen ska inte basera sig på elevernas person, temperament eller andra personliga egenskaper.

Den information som fåtts utgående från bedömningen hjälper läraren att anpassa sin undervisning till elevernas behov. Bedömningen är också ett viktigt verktyg för att identifiera elevens eventuella behov av stöd. Samarbetet mellan lärarna i skolkollegiet är nödvändigt för att bedömningen ska kunna genomföras ändamålsenligt.

Bedömningen är mångsidig

Elevernas lärande, kunnande, arbete och uppförande ska bedömas mångsidigt.⁷¹ Den mångsidiga bedömningen ska grunda sig på prov på kunnande som samlats in på olika sätt. Läraren ska välja förfaringssätten för bedömningen så att de är ändamålsenliga med tanke på bedömningens syften och målen för läroämnet. Eleven ska ha möjligheter att på olika sätt som är ändamålsenliga med tanke på målen visa vad hen kan och har lärt sig. I valet av bedömningsmetoder ska man beakta att det med endast en bedömningsmetod inte är möjligt att bedöma hur eleven uppnått samtliga mål som ställts upp för läroämnena.

⁶⁹ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 1 mom.

⁷⁰ Förordningen om grundläggande utbildning 13 § 2 mom.

⁷¹ Lagen om grundläggande utbildning 22 § 1 mom.

Bedömningen grundar sig på mål och kunskapskrav

Bedömningen av lärande, kunnande och arbete ska grunda sig på de mål för läroämnena som ställts upp i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Bedömningen av uppförandet genomförs i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen.

I bedömningen av elevens kunnande ska de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för läroämnena användas. Kunskapskraven har definierats för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och för slutbedömningen. Kunskapskraven är inte mål som ställts upp för eleverna, utan de beskriver vilken kunskapsnivå som krävs för olika vitsord.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen och utifrån de ovan nämnda kunskapskraven.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställs i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). Ovan nämnda kunskapskrav används inte för att fastställa elevens kunskapsnivå. Lärokursen individualiseras först då eleven trots givet stöd inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Prestationer av en elev som deltar i undervisning som ordnas enligt verksamhetsområden ska bedömas i relation till de mål som ställts upp för respektive verksamhetsområde.

Om en elev studerat särskilt prioriterade områden i ett läroämne som definierats i planen för elevens lärande ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Bedömningen beaktar elevens ålder och förutsättningar

Förfaringssätten vid bedömningen ska planeras och genomföras med beaktande av elevernas ålder och förutsättningar. Man ska ta i beaktande elevernas olika sätt att lära sig och arbeta samt se till att det inte finns hinder för dem att visa sitt kunnande.

I bedömningen ska man fästa uppmärksamhet vid elevens hälsotillstånd och specialbehov. Behovet av stöd för lärande samt andra orsaker som inverkar på påvisande av kunnande ska beaktas i förfaringssätten vid bedömningen så, att eleven har möjlighet att med hjälp av specialarrangemang och alternativa metoder visa sitt kunnande.

I bedömningen av elever med invandrarbakgrund och elever med ett främmande språk som modersmål ska elevens kunskaper i undervisningsspråket och elevens språkkunskaper inom vetenskapsområdet i läroämnet som är mål för bedömningen beaktas.

Under våren håller läraren utvärderingssamtal med elever i årskurs 2 tillsammans med eleven och hans vårdnadshavare.

I övergångsfasen till årskurs 7, håller läraren för eleverna i årskurs 6 ett utvärderingssamtal tillsammans med eleven och vårdnadshavaren.

En anteckning om utvärderingssamtalet med eleven och vårdnadshavaren vid övergångsfaserna görs i elevens profil i Wilma under fliken Stöd. Ifall eleven har en plan för lärande som är i kraft eller en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas, registreras i dokumentets uppföljningsdel den information som är relevant för ordnande av undervisningen.

I skolans läsårsplan

beskrivs tidpunkter och former för eventuell respons beträffande bedömningen, informering till andra elever och vårdnadshavare samt samarbetet med vårdnadshavarna.

6.3 Bedömning av lärande och kunnande

Bedömningen i den grundläggande utbildningen ska fokusera på elevens lärande och kunnande. Bedömningen av lärande anknyter till handledningen av läroprocessen och den respons som ska ges om den. Bedömningen av kunnande ska i sin tur fokusera på nivån av elevens kunskaper och färdigheter. Elevens lärande ska handledas och hans kunnande ska alltid bedömas i relation till de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats för varje årskurs i den lokala läroplanen.

Vid bedömning av elevens kunskande ska de kunskapskrav användas som definierats i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som härletts ur målen för den bedömning som ska ges i slutet av de olika årskurserna och vid slutbedömningen.

I vilken mån målen för mångsidig kompetens uppnås ska inte bedömas separat från läroämnet. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnen bedöms även målområdena för mångsidig kompetens.

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska prestationerna bedömas i relation till de gemensamma målen för den allmänna lärokursen utifrån de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

Prestationer av elever som studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen ska i dessa läroämnen bedömas i relation till de individuella mål som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP). De kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska inte användas för att fastställa elevens kunskapsnivå.

6.4 Bedömning av arbete

Bedömningen av arbetet är en del av bedömningen av läroämnet. Arbetet ska alltså inte bedömas separat från läroämnet. Bedömningen av arbetet grundar sig på målen för elevens arbetsfärdigheter som ingår i målen för läroämnen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen och som preciserats årskursvis i den lokala läroplanen. Då läraren genomför bedömningen i enlighet med målen och kunskapskraven för läroämnet blir även arbetet bedömt.

Med arbetsfärdigheter avses färdigheter som eleven under tiden för den grundläggande utbildningen utvecklar i att arbeta självständigt och i grupp, att planera och utvärdera sitt eget arbete, att agera ansvarsfullt och försöka sitt bästa samt att agera konstruktivt i kommunikationssituationer.

Särskilda behov som berör elevens arbete ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan beaktas då bedömningen planeras och genomförs.

6.5 Bedömning av uppförande

Bedömningen av uppförandet ska genomföras i relation till de mål som ställts upp för uppförande i den lokala läroplanen och hur väl eleven uppnått dem. Målen som ställts upp för uppförande ska grunda sig på skolans verksamhetssätt och ordningsstadga. Uppförandet ska bedömas som en egen helhet i betygen och det vitsord eller verbala omdöme som eleven fått inverkar inte på vitsordet eller det verbala omdömet som ges i ett läroämne.

Särskilda behov som berör elevens uppförande ska om det behövs antecknas i planen för elevens lärande eller i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), så att de kan tas i beaktande när bedömningen av uppförandet planeras och genomförs.

Bedömning av uppförande

I Åbo är kriterierna för ett vitsord som motsvarar goda kunskaper (vitsord 8)

- eleven betar sig huvudsakligen sakligt och ansvarstagande och agerar ärligt och pålitligt.
- eleven agerar huvudsakligen positivt i skolgemenskapen, tar andra människor i beaktande och förstår sitt ansvar för miljön.
- eleven förstår huvudsakligen betydelsen av regler och anvisningar och följer dem och deltar regelbundet i skolgången.

I skolans läroplan

beskrivs den ovannämnda uppdelningen med hjälp av de beskrivningar för bedömning av uppförande som gäller för olika vitsord och som grundar sig på skolans ordningsregler, fostringsmål och riktlinjer för verksamhetskulturen.

6.6 Studiegången i den grundläggande utbildningen

6.6.1 Studiegången enligt årskurs

En elev uppflyttas till följande årskurs om hen i de olika läroämnena som ingår i årskursens lärokurs har fått ett siffervitsord eller ett motsvarande verbalt omdöme som motsvarar åtminstone hjälpliga kunskaper och färdigheter.⁷²

Eleven kan också uppflyttas till följande årskurs, även om hens prestationer skulle vara underkända i något läroämne, om man bedömer att hen kommer att klara av studierna i följande årskurs med godkänt resultat. En elev kan stanna kvar i årskursen, om elevens prestationer under läsåret trots stödåtgärder har underkänts i ett eller flera läroämnena som ingår i årskursens lärokurs.

Om det finns risk för att elevens hela prestation under läsåret underkäns i något läroämne, ska eleven och vårdnadshavaren informeras om saken under läsåret och man ska komma överens om åtgärder för att stödja lärandet. Innan beslut fattas om att en elev stannar kvar i årskursen ska eleven beredas möjlighet att, utan att delta i undervisningen, vid ett särskilt tillfälle visa prov på att hen inhämtat godtagbara kunskaper och färdigheter i läroämnet i fråga.⁷³ Sådana tillfällen kan ordnas en eller flera gånger under läsåret eller efter läsårets slut på det sätt som bestäms i den lokala läroplanen. I det särskilda tillfället kan olika slags muntliga och skriftliga eller andra prestationer ingå för att eleven på bästa sätt ska kunna visa sitt kunnande.

Om tillfället ordnas efter läsårets slut, kan eleven i läsårsbetyget ges ett villkorligt beslut om kvarstannande. I beslutet ska anges vilka delar av årskursens lärokurs som förutsätter en godkänd prestation i ett särskilt tillfälle för att visa prov på kunnande för att eleven ska uppflyttas till följande årskurs.

En elev kan också stanna kvar i årskursen, trots att hen inte har underkända prestationer, om det anses ändamålsenligt med tanke på elevens allmänna framgång i skolan. Eleven och hans vårdnadshavare ska i

ett sådant fall ges möjlighet att höras innan beslutet fattas.

Om en elev stannar kvar på klassen, förfaller elevens prestationer i ifrågavarande årskurs.⁷⁴

6.6.2 Studier enligt ett eget studieprogram

En elev kan studera över årskursgränserna enligt ett eget studieprogram, i stället för enligt en lärokurs som är indelad i årskurser. I den lokala läroplanen ska föreskrivas vilka studiehelheter som ska avläggas med godkänt resultat för att kunna framskrida i studierna i läroämnet i fråga. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram får i slutet av läsåret ett läsårsbetyg över de studier som

⁷² Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 1 mom.

⁷³ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 1 och 2 mom.

⁷⁴ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 2 mom.

hen genomfört med godkänt resultat under läsåret i fråga och går efter det avslutade läsåret vidare i sina studier följande läsår.⁷⁵

Genom studier enligt ett eget studieprogram kan man om det behövas undvika att eleven stannar kvar på klassen och på så sätt undvika att elevens alla prestationer under läsåret i fråga upphör att gälla. En elev som studerar enligt ett eget studieprogram kan stanna kvar på årskursen endast i det fall att den allmänna skolframgången är svag. En elev i årskurs nio räknas som elev i ifrågavarande årskurs ända tills hen avlagt hela den grundläggande utbildningens lärokurs och får ett avgångsbetyg eller avgår från skolan.⁷⁶

I skolans läroplan

beskrivs verksamhetssätten då man förutser att eleven inte kommer att kunna avlägga årskursens lärokurs.

- tillräckligt tidigt samarbete med eleven och vårdnadshavaren
- eleven har mångsidiga möjligheter till att visa sitt kunnande

⁷⁵ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 3 mom.

⁷⁶ Förordningen om grundläggande utbildning 11 § 3 mom.

Förfaringssätt om eleven riskerar att få ett underkänt vitsord

Om en elev i vår skola riskerar att få underkänt vitsord i något ämne på läsårsbetyget kontakter ämnesläraren senast under period två specialläraren och/eller klassföreståndaren och vårdnadshavarna informeras. Tillsammans med eleven och vårdnadshavarna kommer man överens om stödåtgärder och fastställer på vilket sätt och vid vilken tidpunkt/vilka tidpunkter eleven skall visa sitt kunnande i det läroämne/de läroämnena, där eleven riskerar underkänt vitsord. Eleven ges möjlighet att visa sitt kunnande på ett mångsidigt sätt.

Om tillfället ordnas efter terminens slut bör det ske inom juni månad.

6.7 Gemensamma läroämnena och valfria ämnen som ska bedömas i slutet av läsåret

I den grundläggande utbildningen ska alla gemensamma läroämnena som ingår i elevens studieprogram bedömas separat i slutet av varje läsår.⁷⁷ De gemensamma läroämnena som bedöms är modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, omgivningslära, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. I läsårsbetyget ska ett verbalt omdöme eller ett vitsord antecknas över i vilken mån eleven under läsåret har uppnått målen för läroämnena som ingår i elevens studieprogram.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena. I betygen ges inget separat verbalt omdöme eller vitsord över timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Målen och innehållen för läroämnena i mångvetenskapliga lärområden och de prov på kunnande som visats i samband med studier i mångvetenskapliga lärområden ska beaktas då man bildar vitsord i respektive läroämne. Bedömningen i de enskilda läroämnena ska planeras och eleverna ska känna till bedömningen innan arbetet med ett lärområde påbörjas. För mångvetenskapliga lärområden ges inga separata verbala omdömen eller vitsord.

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd".

⁷⁷ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 2 mom.

I årskurserna 1–3 ska de valfria ämnena som motsvarar timfördelningen i den grundläggande utbildningen bedömas antingen verbalt eller med siffror i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I årskurserna 4–9 ska siffervitsord ges för de valfria ämnen som omfattar minst två årsveckotimmar.

6.8 Slutbedömning i den grundläggande utbildningen

Syftet med slutbedömningen är att definiera hur väl och i vilken mån eleven i slutet av den grundläggande utbildningen har uppnått de mål som ställts upp för de olika läroämnena i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. Siffervitsordet eller det verbala omdömet som ska ges i slutbedömningen ska beskriva elevens kunskapsnivå i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Avgångsbetyget ska i slutet av den grundläggande utbildningen ges åt en elev som har uppnått målen för hela den grundläggande utbildningens lärokurs på en nivå som motsvarar åtminstone vitsordet 5.

Slutbedömningen ska genomföras på basis av det kunnande som eleven har visat i årskurserna 7–9 i relation till målen för lärokursen i läroämnet, utgående från de kunskapskrav som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen.

6.8.1 Bildandet av slutvitsord

Bildandet av slutvitsord ska grunda sig på den kunskapsnivå som eleven visat i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen. Då ett slutvitsord bildas ska man ta i beaktande alla mål som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen för lärokursen i läroämnet och de därtill hörande kunskapskraven för slutbedömningen, oberoende av för vilken årskurs 7, 8 eller 9 enskilda mål har ställts upp i den lokala läroplanen. Bedömningen av de mål för läroämnen i vilka eleven visat sitt kunnande i årskurserna 7 och 8 ska beaktas då slutbedömningen genomförs. Den nivå av kunnande som baserar sig på dessa mål ska bedömas utgående från kunskapskraven för slutbedömningen.

Slutvitsordet är en helhetsbedömning som ska bildas utgående från målen och kunskapskraven för läroämnet. Om en elev uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål.

Bedömningen av elevens arbete ska ingå i vitsordet som ges i ett läroämne i slutbedömningen.

6.8.2 Slutbedömningen av en elev som omfattas av särskilt stöd

Om en elev som får särskilt stöd studerar ett läroämne enligt den allmänna lärokursen, ska hans prestationer bedömas i relation till målen för den allmänna lärokursen och utgående från kunskapskraven för slutbedömningen. Om eleven studerar enligt en individualiserad lärokurs i ett eller flera läroämnen, ska elevens prestationer i läroämnena i fråga bedömas i relation till de individualiserade mål och innehåll som fastställts i elevens individuella plan för hur undervisningen ska ordnas (IP), inte i relation till kunskapskraven för slutbedömningen.

Vid bedömningen av läroämnena som studerats enligt individualiserade lärokurser kan verbalt omdöme användas i stället för siffervitsord också vid slutbedömningen. Lärokursen ska individualiseras först då eleven trots det givna stödet inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.

Slutbedömningen för en elev som omfattas av förlängd läroplikt grundar sig antingen på den grundläggande utbildningens allmänna lärokurser i läroämnena eller på individualiserade lärokurser, beroende på vad som bestämts i elevens beslut om särskilt stöd. Om studierna för en elev som omfattas av förlängd läroplikt genomförs i form av studiehelheter, ska bedömningen i betyget ändå ges per läroämne.

Om elevens studier har ordnats enligt verksamhetsområde, ska slutbedömningen basera sig på de mål som ställts upp i den individuella planen för hur undervisningen ska ordnas och ett verbalt omdöme ska ges för varje verksamhetsområde.

6.8.3 Gemensamma läroämnena som ska bedömas i slutbedömningen

I slutbedömningen i den grundläggande utbildningen ska följande gemensamma läroämnena bedömas med siffror: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket, främmande språk, matematik, fysik, kemi, biologi, geografi, hälsokunskap, religion eller livsåskådningskunskap, historia, samhällslära, musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Kunskapskraven för slutbedömningen definierar vilken kunskapsnivå som krävs i respektive läroämne för siffervitsorden 5, 7, 8 och 9.

I modersmål och litteratur kan eleven ha studerat enligt två olika för läroämnet fastställda lärokurser. Då ska de båda lärokurserna som eleven har avlagt i läroämnet modersmål och litteratur bedömas.

Om eleven har bytt lärokurs i modersmål och litteratur, det andra inhemska språket eller främmande språk, är det den lärokurs som eleven senast har studerat som ska bedömas i slutbedömningen. Samma sak gäller om eleven har bytt från ett åskådningsämne till ett annat eller från en lärokurs i ett åskådningsämne till en annan.

Om en elev i enlighet med ett beslut som avses i 18 § i lagen om grundläggande utbildning⁷⁸ är helt befriad från studier i ett läroämne inom den grundläggande utbildningens lärokurs ska läroämnet i fråga inte bedömas. Det ska finnas särskilt vägande skäl för befrielse från studier i ett läroämne och beslutet ska övervägas individuellt för varje elev.

6.8.4 Bedömning av lärokurserna i konst- och färdighetsämnen i slutbedömningen

Konst- och färdighetsämnen som är gemensamma för alla elever är musik, bildkonst, slöjd, gymnastik och huslig ekonomi. Den lokala timfördelningen och elevernas eventuella egna val inverkar på när en elev ges det vitsord i ett konst- och färdighetsämne som ska antecknas i avgångsbetyget.

⁷⁸ Lagen om grundläggande utbildning 18 § 1 mom.

Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen. Det innebär att eleven får ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i avgångsbetyget. I avgångsbetyget ges inget separat vitsord över studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen som eleven erbjudits och avlagt.

Då slutvitsordet bildas ska de kunskapskrav för slutbedömningen som fastställts för dessa läroämnen i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas. Slutbedömningen ska genomföras i det skede då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen har avlagts. I avgångsbetyget ska omfattningen av den lärokurs som eleven avlagt antecknas för respektive konst- och färdighetsämne.

6.8.5 Bedömning av valfria ämnen i slutbedömningen

De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska bedömas med siffror. Lärokurser i valfria ämnen som omfattar mindre än två årsveckotimmar och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas verbalt med anteckningen "godkänd". Det kunnande som visats i ett valfritt ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med ett verbalt omdöme, kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga. Principen för att höja vitsordet ska skrivas ner i den lokalaläroplanen.

I skolans läroplan beskrivs hur bedömningen i valbara ämnen i skolan genomförs i slutbedömningen och vilka av de valbara ämnena är sådana fördjupade studier som bedöms verbalt och med vilka vitsordet i det gemensamma läroämnet kan höjas.

ÅBO
S:t Olofsskolan

I årskurs 7-9 kan ett valfritt ämne erbjudas som en fördjupad helhet som hör till ett gemensamt läroämne. Om ett valfritt ämne erbjuds som en fördjupad helhet tillkännages detta i samband med ämnesvalet, samt framgår ur den skolvisa läroplansdelen för de valfria ämnena. Om ett valfritt ämne som ska bedömas verbalt anses som fördjupade studier i ett gemensamt ämne, kan prestationen i det valfria ämnet höja slutvitsordet i läroämnet i fråga.

6.8.6 Undervisning som betonar ett läroämne eller en särskild utbildningsuppgift och slutbedömning

Om en skola betonar ett visst läroämne eller en läroämneshelhet i sin läroplan eller ordnar undervisning på två språk, är skolans mål för undervisningen i detta ämne eller språk i allmänhet högre än målen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen. För likvärdighetens skull ska prestationerna för de elever som deltar i undervisning som betonar ett läroämne eller en läroämneshelhet eller som deltar i undervisning på två språk, i slutet av den grundläggande utbildningen bedömas i relation till målen för läroämnena. För att definiera kunskapsnivån ska kunskapskraven för slutbedömningen som fastställts i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen användas.

Om årsveckotimmar för valfria ämnen används till den betonade undervisningen ska bedömningen i fråga om dessa timmar genomföras i enlighet med principerna för bedömningen av valfria ämnen. I undervisning på två språk ska elevens kunskaper i målspråket eller språkbadspråket som hen studerat bedömas utifrån målen och kunskapskraven för A-lärokursen i främmande språk eller det andra inhemska språket.

Tilläggsuppgifter om den betonade undervisningen och elevens prestationer kan vid behov ges i en separat bilaga till betyget.

6.9 Frånvaro och dess inverkan på bedömning

Eleven ska delta i undervisningen om hen inte tillfälligt beviljats befrielse från undervisningen på grund av sjukdom eller andra särskilda skäl.⁷⁹ Studierna för och bedömningen av en elev kan delvis ordnas på annat sätt om det är motiverat av skäl som har samband med elevens hälsotillstånd.⁸⁰

Om eleven är olovligt frånvarande och inte deltar i undervisning, prov eller andra möjligheter som hen erbjudits för att visa prov på sitt kunnande och hen inte har godkända prestationer i relation till

⁷⁹ Lagen om grundläggande utbildning 35 §

⁸⁰ Lagen om grundläggande utbildning 18 § 1 mom.

de mål som fastställts i den lokala läroplanen, kan eleven i läsårsbetyget få ett underkänt vitsord i läroämnet.

6.10 Ny bedömning och rättelse av bedömning

Möjligheten till ny bedömning och rättelse av bedömning berör slutbedömningen och beslut som gäller studiegång och kvarstanning. En begäran om ny bedömning ska göras av vårdnadshavaren och den ska tillställas skolan inom två månader efter att vårdnadshavaren tagit del av informationen. Skolans rektor och elevens lärare beslutar tillsammans om den nya bedömningen.⁸¹

6.11 Betyg

Betyg som ska användas i den grundläggande utbildningen:

1. läsårsbetyg
2. mellanbetyg
3. skiljebetyg
4. avgångsbetyg.

Utbildningsanordnaren beslutar om betygens utformning.

6.11.1 Verbala omdömen och siffervitsord i betygen

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 1–3 ska verbalt omdöme eller siffervitsord användas i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. Om verbalt omdöme ges ska det framgå av betyget om elevens prestation är godkänd eller underkänd.

I läsårsbetygen och eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8 ska siffervitsord ges. I avgångsbetyget och i ett eventuellt mellanbetyg i årskurs nio ska siffervitsord ges. Siffervitsordet kan kompletteras med ett beskrivande verbalt omdöme som ska ges som bilaga till betyget.

Bedömningen av uppförande ska ges med siffervitsord i läsårsbetyg och i eventuella mellanbetyg i årskurserna 4–8. Om bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme i årskurserna 1–3 ska det ges som bilaga till betyget. Också ett verbalt omdöme som kompletterar bedömningen av uppförande som ges med siffervitsord ska ges som bilaga till betyget. I tilläggsuppgifterna i betyget ska antecknas att bedömningen av uppförande ges som ett verbalt omdöme som bilaga till betyget.

Verbalt omdöme kan också, utom vid slutbedömningen, användas vid bedömningen av elever vars modersmål är något annat än undervisningsspråket.⁸² I bedömningen av individualiserade

⁸¹ Förordningen om grundläggande utbildning 19 §

⁸² Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 4 mom.

lärokurser används verbalt omdöme eller siffervitsord i enlighet med utbildningsanordnarens beslut. I undervisning som ordnas enligt verksamhetsområde ska verbalt omdöme användas.

6.11.2 Läsårsbetyg

Eleven ska i varje årskurs få ett läsårsbetyg i slutet av läsåret, med undantag av årskurs nio då eleven får ett avgångsbetyg. I läsårsbetyget ska elevens studieprogram antecknas och för varje läroämne ett verbalt omdöme eller ett siffervitsord som beskriver i vilken mån eleven under läsåret har uppnått de uppställda målen. Läsårsbetyget är ett beslut om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller stannar kvar på klassen.

Då bedömningen ges med siffror ska också bedömningsskalan anges i betyget.⁸³

Verbalt omdöme kan användas i läsårsbetyget i årskurserna 1–3. Också av verbala omdömen ska framgå om eleven har avlagt läsårets studier i varje läroämne som ingår i hens studieprogram med godkänt resultat.

Ett siffervitsord för bedömning av uppförande ska antecknas i läsårsbetyg och eventuella mellanbetyg. Då bedömningen av uppförande ges med ett verbalt omdöme, ska det ges som bilaga till betyget.

Vitsordet eller det verbala omdömet i religion och livsåskådningskunskap ska i läsårsbetyget och eventuella mellanbetyg antecknas i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnena eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i betyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det verbala omdöme eller siffervitsord som eleven får antecknas i betyget om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuellt verbalt omdöme eller ett siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i betyget.

Om eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadsspråket antecknas i läsårsbetyget.

Om det i beslutet om särskilt stöd har fastställts att eleven studerar ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, ska siffervitsordet eller det verbala omdömet förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat dessa läroämnen enligt en individualiserad lärokurs.

I läsårsbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen

⁸³ Förordningen om grundläggande utbildning 10 § 3 mom.

- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- en bedömning av elevens uppförande
- den lärokurs eller de lärokurser eleven studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att eleven uppflyttas till följande årskurs eller eventuellt att eleven stannar kvar på klassen
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

I det läsårsbetyg som ges vid slutet av läsåret bedöms de mål som eleven uppnått i de läroämnena och ämnesshelheter som ingår i hans studieplan med vitsorden godkänd/underkänd i årskurserna 1–3 och bedömningen för dessa årskurser kompletteras med en skriftlig bilaga.

För årskurserna 4–8 genomförs bedömningen som sifferbedömning.

För en elev vars modersmål är ett annat språk än det som används i undervisningen, kan verbal bedömning tillämpas i läsårsbetyget ännu under årskurserna 5–8.

Undantaget utgörs av läroämnena som upphör, prestationer i dessa bedöms med sifferbedömning.

I studier som avlagts enligt en individualiserad lärokurs kan man istället för sifferbedömning tillämpa verbal bedömning under hela den grundläggande utbildningen, slutbedömningen inkluderad.

I läsårsbetyget används en enhetlig betygsbotten.

På årskurs 9 ges ett mellanbetyg och slutbetyget ges enligt de principer som beskrivs för dem i grunderna för den nationella läroplanen.

6.11.3 Mellanbetyg

Utbildningsanordnaren beslutar om mellanbetyg ska ges. Mellanbetyg ska ges enligt samma grunder som ett läsårsbetyg.

En elev i årskurs nio ska om det behövs ges ett separat mellanbetyg för ansökan till fortsatta studier.

I mellanbetyget ska antecknas:

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelseår

- datum då betyget ges
- underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en bedömning av elevens uppförande (med undantag av mellanbetyg i årskurs nio för ansökan till fortsatta studier)
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

I skolor med ett periodsystem ges under läsåret högst ett mellanbetyg med sifferbedömning.

Mellanbetyget för årskurs 6 är ett sifferbetyg.

I skolans läroplan beskrivs

- tidpunkter och former för eventuell mellanbedömning som genomförs under läsåret (t.ex. mellanbetyg eller dokumenterat bedömningssamtal).
- eventuell kompletterande verbal bedömning i numeriska mellanbetyg och läsårsbetyg på årskurserna 4-8 som en bilaga.

I skolans läsårsplan

beskrivs tidpunkter och former för eventuell respons beträffande bedömningen, informering till andra elever och vårdnadshavare samt samarbetet med vårdnadshavarna.

6.11.4 Skiljebetyg

En elev som flyttar till en annan skola, avgår från skolan utan att ha inhämtat den grundläggande utbildningens hela lärokurs⁸⁴ eller inte har fullgjort läroplikten inom tiden för sin läroplikt ska ges ett skiljebetyg. Till skiljebetyget ska bifogas den timfördelning som skolan följt och en utredning över eventuell betonad undervisning. Om eleven flyttar till en annan skola som upprätthålls av samma utbildningsanordnare, behöver inget separat skiljebetyg ges.

Ett skiljebetyg ska ges utgående från samma principer som ett läsårsbetyg. I skiljebetyget ska ingen bedömning av elevens uppförande antecknas.

I skiljebetyget ska antecknas:

⁸⁴ Förordningen om grundläggande utbildning 12 § 1 mom.

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens namn och födelsetid
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- elevens studieprogram och verbala omdömen eller siffervitsord av i vilken mån eleven uppnått målen
- studiernas omfattning i årsveckotimmar i ifrågavarande årskurs i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har studerat i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning om siffervitsord används i betyget
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

6.11.5 Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen

Avgångsbetyg från den grundläggande utbildningen ska vid läsårets slut ges en elev i årskurs nio vars prestationer i relation till målen för lärokurserna i läroämnen är godkända i alla läroämnen som ingår i elevens studieprogram. Det innebär åtminstone vitsordet fem (5) eller det verbala omdömet "godkänd".

I avgångsbetyget ska antecknas

- betygets namn
- utbildningsanordnarens och skolans namn
- skolans undervisningsspråk
- elevens fullständiga namn och personbeteckning
- datum då betyget ges
- rektors underskrift
- bedömningen i de gemensamma läroämnen och i de valfria ämnen som ska bedömas ges med siffror (5–10) och med ord (hjälpiga–utmärkta)
- studiernas omfattning i årskurserna 7–9 i varje gemensamt läroämne och valfritt ämne
- den lärokurs eller de lärokurser eleven har avlagt i följande läroämnen: modersmål och litteratur, det andra inhemska språket och främmande språk
- en anteckning om att elevhandledning och praktisk arbetslivsorientering ingått i elevens studieprogram
- bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning
- en anteckning om att betyget utfärdats enligt grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020
- en anteckning om att den grundläggande utbildningens lärokurs placeras på nivå två i den nationella referensramen för examina och övriga samlade kompetenser samt i den europeiska referensramen för examina.

Bedömning av elevens uppförande ska inte antecknas i avgångsbetyget.

Omfattningen av de gemensamma och valfria läroämnen som en elev avlägger i årskurserna 7–9 ska antecknas i avgångsbetyget som årsveckotimmar.

Om en eleven har deltagit i undervisning på två språk ska målspråket eller språkbadspråket antecknas i avgångsbetyget.

Vitsordet i religion och livsåskådningskunskap ska antecknas i avgångsbetyget i formen "religion/livsåskådningskunskap" utan att särskilja vilket av läroämnen eleven har studerat. Den lärokurs i religion som eleven studerat ska inte antecknas i avgångsbetyget. Om en elev får undervisning i sin egen religion, ska det siffervitsord som eleven får antecknas i avgångsbetyget, om undervisningen ges av den som ordnar den grundläggande utbildningen. Ett eventuella siffervitsord som eleven fått från undervisning som ges av något religiöst samfund ska inte antecknas i avgångsbetyget.

I avgångsbetyget ska inte det verbala omdöme eller siffervitsord antecknas som eleven eventuellt fått för studier i det egna modersmålet.

Om en elev studerat ett eller flera läroämnen enligt en individualiserad lärokurs, kan också slutbedömningen i dessa läroämnen vara verbal. I avgångsbetyget kan även sifferbedömning användas i dessa läroämnen. Såväl siffervitsordet som det verbala omdömet ska förses med en asterisk (*). I punkten Tilläggsuppgifter i betyget ska antecknas att eleven har studerat de läroämnen som är försedda med asterisk (*) enligt en individualiserad lärokurs.

Avgångsbetyget för en elev vars undervisning har ordnats enligt verksamhetsområde ska vara verbalt.

I avgångsbetyget ska vitsorden i de läroämnen som avlagts i en särskild examen som fullgjorts innan avgångsbetyget utfärdats antecknas.

Avgångsbetyget kan innehålla bilagor, till exempel en bedömning av elevens uppförande och en bilaga som innehåller verbalt omdöme om valfria ämnen som har omfattat mindre än två årsveckotimmar. Varje bilaga ska innehålla elevens identifikationsuppgifter. Avgångsbetygets bilagor ska inte omnämnas i avgångsbetyget.

För de valfria ämnen som utgör en enhetlig lärokurs som omfattar minst två årsveckotimmar ska ett siffervitsord antecknas i avgångsbetyget. Valfria ämnen som hänför sig till och fördjupar ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med siffror ska i avgångsbetyget antecknas under det gemensamma läroämnets namn med det valfria ämnets namn, antalet årsveckotimmar och det givna vitsordet. Alla sådana fördjupande valfria ämnen som hänför sig till ett gemensamt läroämne och som eleven har avlagt ska i avgångsbetyget antecknas direkt under läroämnet i fråga. För fördjupande valfria ämnen vars lärokurs understiger två årsveckotimmar och helheter som består av sådana lärokurser ska ett verbalt omdöme antecknas i avgångsbetyget. Under namnet på ett valfritt ämne som ska bedömas verbalt ska antecknas antalet årsveckotimmar och anteckningen "godkänd".

Valfria ämnen som inte hänför sig till ett gemensamt läroämne ska i avgångsbetyget antecknas under rubriken "tillämpade valfria ämnen". I betyget ska anges läroämnets namn, antalet årsveckotimmar och bedömningen antingen med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd".

Om eleven byter ut ett valfritt ämne mot ett annat antingen i den egna skolan eller i samband med byte av skola, ska i avgångsbetyget antecknas namnet på båda de valfria ämnena. Ett valfritt ämne som inte

har slutförts ska bedömas med siffror ifall eleven har hunnit avlägga minst två årsveckotimmar i ämnet i fråga. Om eleven har studerat ämnet mindre än två årsveckotimmar och studierna i ämnet inte slutförts ska antecknas "deltagit" vid det valfria ämnet. I betyget ska också antecknas antalet timmar som eleven har studerat i det valfria ämne som inte slutförts. Det nya valfria ämnet ska antingen bedömas med siffervitsord eller med anteckningen "godkänd", beroende på antalet avlagda årsveckotimmar.

Om elevens vårdnadshavare skriftligen anhåller om att ett språk som studeras som valfritt A2- eller B2-språk inte ska antecknas med siffervitsord i avgångsbetyget, ska vitsordet utelämnas och i betyget antecknas "godkänd". Det andra inhemska språket undervisas ändå som ett gemensamt läroämne och ett siffervitsord ska ges.

Skolan kan inte på basis av tilläggsprestationer i efterhand göra ändringar i vitsord som antecknats i ett avgångsbetyg som redan utfärdats. Eleven ska skaffa ett nytt separat betyg över eventuellt förbättrat kunnande. Ett nytt betyg kan fås antingen genom att visa kunnande i en särskild examen⁸⁵ eller genom att delta i den grundläggande utbildningens påbyggnadsundervisning eller i grundläggande utbildning för vuxna.

6.12 Särskild examen och betyg över studier som avlagts genom särskild examen

Den grundläggande utbildningens lärokurs eller en del av den kan avläggas genom en sådan särskild examen⁸⁶ som avses i lagen och förordningen om grundläggande utbildning. Särskild examen kan ordnas av den som har tillstånd att ordna grundläggande utbildning. En elev som deltar i en särskild examen ska visa att hans kunskaper och färdigheter motsvarar kunskaper och färdigheter i de olika läroämnena enligt den grundläggande utbildningens allmänna lärokurs.

De betyg som ska användas i särskild examen är:

1. Betyg i en ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen
2. Betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen
3. Betyg över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen

Om en elev eller en annan person fullgör lärokursen i något läroämne inom den grundläggande utbildningen i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord ämneslärokurs i den grundläggande utbildningen. Av betyget ska framgå vilket läroämne och vilken lärokurs som fullgjorts. Prestationerna i flera läroämnena kan antecknas i samma betyg. Om en elev eller en annan person endast delvis har fullgjort lärokursen i den grundläggande utbildningen, såsom lärokursen i en årskurs, ges ett betyg över delvis fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

Om hela den grundläggande utbildningens lärokurs har fullgjorts i en särskild examen, ska ett betyg ges över fullgjord lärokurs i alla ämnen i den grundläggande utbildningen.

⁸⁵ Lagen om grundläggande utbildning 38 §, förordningen om grundläggande utbildning 23 §

⁸⁶ Lagen om grundläggande utbildning 38 §, förordningen om grundläggande utbildning 23 §

I betygen ska samma allmänna uppgifter antecknas som i avgångsbetyget. För de fullgjorda läroämnena ska läroämnets namn, lärokurs och vitsord antecknas.

Den läropliktiga ska fullgöra alla gemensamma läroämnen som ingår i den grundläggande utbildningens lärokurs med godkänt resultat för att få ett betyg över fullgjord lärokurs i den grundläggande utbildningen.

6.13 Frågor som avgörs på lokal nivå

Riktlinjerna för bedömningen som definieras i grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen ska överföras till den lokala läroplanen och följas som sådana. Också de nationella kriterierna för bedömningen i slutet av årskurs 6, såväl som kriterierna för slutbedömningen och principerna för bildandet av slutvitsord, ska överföras och följas som sådana från grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen till den lokala läroplanen.

Därtill ska utbildningsanordnaren i den lokala läroplanen precisera följande:

- samarbetet med vårdnadshavarna i anslutning till bedömning
- formerna för information om bedömning
- bedömningen av uppförande och vilka mål bedömningen bygger på
- bedömning av valfria ämnen i den utsträckning utbildningsanordnaren erbjuder sådana
- principer och praxis om studiegången och om uppflyttning och kvarstanning
- principer för hur verbalt omdöme och siffervitsord ges i olika läroämnen och i bedömningen av uppförande
- slutbedömningen av valfria ämnen i den utsträckning utbildningsanordnaren erbjuder sådana
- mellanbetyg, om utbildningsanordnaren beslutar att utfärda sådana
- möjligheterna att avlägga särskild examen och tidpunkten för avläggande av examen.

KAPITEL 7 STÖD FÖR LÄRANDE OCH SKOLGÅNG

Stöd för lärande och skolgång samt elevvård bildar en helhet. I detta kapitel föreskrivs om stöd för lärande och skolgång enligt lagen om grundläggande utbildning. Elevvård behandlas i kapitel 8⁸⁷.

7.1 Principerna för stöd

Det finns tre nivåer av stöd för lärande och skolgång: allmänt, intensifierat och särskilt stöd. Av dessa kan en elev få stöd på endast en nivå åt gången. Stödformer som nämns i lagen om grundläggande utbildning är till exempel stödundervisning, specialundervisning på deltid, tolknings- och biträdestjänster samt särskilda hjälpmedel. Dessa stödformer kan användas på alla de tre nivåerna av stöd, antingen enskilt eller samtidigt så att de kompletterar varandra. Stödet

⁸⁷ Lag om elev- och studerandevård 6 § (1287/2013)